

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van CVO Lethas Brussel te Ganshoren

Hoofdstructuur CVO

	Instellingsnummer	32491
	Instelling	CVO Lethas Brussel
directeur		Veerle ADAMS
adres		Landsroemlaan 126 - 1083 GANSHOREN
telefoon		02-420.10.26
fax		02-424.18.07
e-mail		info@lethas.be
website/URL		www.lethas.be
	Bestuur van de instelling	117952 - VZW Sint-Goedele Brussel te ANDERLECHT
adres		Verheydenstraat 39 - 1070 ANDERLECHT
	Consortium	127282 - BruCoVo vzw te BRUSSEL-STAD
adres		Priemstraat 53_22 - 1000 BRUSSEL-STAD

Dagen van het doorlichtingsbezoek	8, 9, 10, 11 en 14 januari 2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	14/01/2013
Datum bespreking verslag met de instelling	7/02/2013

Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Carine Steverlynck
Teamleden	Mieke Devlieger Chris Van Woensel

Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
---	-------

Externe deskundige(n)	nihil
-----------------------	-------

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Opleidingen in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 SVWO - Nederlands tweede taal - Latijns schrift richtgraad 1, richtgraad 1, 2, 3 en 4 (Modulair)	8
3.2 SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Frans richtgraad 1, 2 en Latijns schrift richtgraad 1 (Modulair)	13
4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Afstemming tussen het centrum en andere partners	18
4.2 Aanvangsbegeleiding	18
5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM	19
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM	21
6.1 Wat doet het centrum goed?	21
6.2 Wat kan het centrum verbeteren?	21
6.3 Wat moet het centrum verbeteren?	22
7. ADVIES	23
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	23

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) Lethas is veruit het grootste centrum in de Brusselse regio. Het biedt diverse opleidingen aan op het niveau van het hoger onderwijs. Van de zestien opleidingen voor het secundair volwassenenonderwijs werden er acht onderzocht. De focus van de doorlichting lag op Nederlands als tweede taal (NT2) en de opleidingen Frans. Met deze opleidingen bereikt het centrum 95% van zijn cursistenpubliek.

Alle onderzochte opleidingen zijn kwaliteitsvol. De onderwijsdoelen worden er bereikt. Meer nog, zowel voor Frans als voor NT2 weet het centrum kansengroepen aan te spreken en zich aan te passen aan de Brusselse context. In alle onderzochte opleidingen heerst een aangenaam leerklimaat en kunnen de cursisten van extra begeleidingsmogelijkheden gebruik maken.

Voor NT2 is er een heel flexibel opleidingsaanbod met veel keuzemogelijkheden voor de cursist uitgebouwd. Frans wordt in dit Brussels centrum niet als vreemde maar als tweede taal aangeboden. Het centrum heeft daarom diverse specifieke trajecten uitgewerkt volgens de noden van de cursisten en oriënteert hen doeltreffend naar het juiste traject. De leerkrachtengroep heeft ook kwaliteitsvol leermateriaal opgesteld en levert inspanningen om alle cursisten tot een vlot en functioneel gebruik van de taal en een maatschappelijke integratie te brengen.

De onderwijskwaliteit wordt ondersteund door een deugdelijk centrumbeleid. Het centrum heeft zijn doelen en prioriteiten afgebakend. Vernieuwend is dat het centrum uitwegen zoekt om in de toekomst meer behoeftegericht te gaan werken. De taken en verantwoordelijkheden in het centrum zijn transparant verdeeld. De nodige beleidsmatige en ondersteunende functies zijn geïnstalleerd en werken doeltreffend. Het centrum is gericht op een verbetering van zijn werking en stelt zichzelf daarbij geregeld in vraag. Bij problemen wordt kort op de bal gespeeld.

De leerkrachtenteams spelen een sleutelrol in het realiseren van de onderwijskwaliteit. Ze wisselen gemakkelijk expertise en materiaal uit en komen vlot tot afspraken. Ze zijn sterk betrokken op hun kerntaak en hun cursisten. Vernieuwend is het project waarbij leerkrachten gericht van mekaar leren. Dat ligt mee aan de basis van het open en constructief samenwerkingsklimaat. De aanvangsbegeleiding van nieuwe leerkrachten is doordacht uitgebouwd. Nieuwe leerkrachten worden goed geïnformeerd en doeltreffend ondersteund.

Een andere sterke troef van het centrum is zijn breed en uitgebreid netwerk van samenwerkingsverbanden. Bijzonder is dat het centrum diverse samenwerkingspartners opnam in de bestuurscommissie van het centrum. Deze graad van betrokkenheid is ongezien en heeft een positieve invloed zowel op de onderwijskwaliteit als op het bereik van kansengroepen.

Dat neemt niet weg dat er nog een aantal werkpunten zijn zowel centrumbreed als binnen de opleidingen. Recent is het centrum in twee entiteiten opgesplitst. Hoewel er gezamenlijke afspraken en projecten zijn, voeren die entiteiten meer en meer een autonoom beleid. Op beide plekken heerst ook een ander werkklimaat en zijn er verschillen in de openheid waarmee medewerkers het centrumbeleid vorm kunnen geven. Dit heeft een impact op het gevoel van welbevinden bij de leerkrachten. Het kwaliteitsbeleid moet eveneens verder vorm krijgen en meer gefocust worden op de kwaliteit van het onderwijs zelf. Het vergaren en inzetten van data gebeurt nog veel te weinig.

Hoewel het centrum volop bezig is met het onderbouwen van de evaluatiepraktijk op een kwaliteitsvolle manier, is dit proces nog niet af, noch voor Frans noch voor NT2. De examencultuur met een groot gewicht op de eindevaluatie vormt een bron van stress voor de cursisten. Voor alle onderzochte opleidingen is de uitval te groot zowel tijdens het leerproces als na het examen. Er kan ook nog meer werk worden gemaakt van een krachtige leeromgeving voor cursisten. Binnen de NT2-opleidingen is er nood aan een meer

gestructureerde leerremediëring. De opleidingen voor traag lerende cursisten moeten nog meer worden uitgebouwd. Het uitwerken van trajecten die uitdrukkelijk rekening houden met de leerbehoeften van de cursisten is terecht een actiepoint van het centrum maar vereist wel een betere analyse van het cursistenpubliek.

Het centrum heeft voldoende draagkracht om deze uitdagingen met succes aan te gaan.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie opleidingen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Opleidingen in de focus

Opleiding per niveau	
SVWO	Nederlands tweede taal
	Latijns schrift richtgraad 1
	Nederlands tweede taal richtgraad 1
	Nederlands tweede taal richtgraad 2
	Nederlands tweede taal richtgraad 3
	Nederlands tweede taal richtgraad 4
SVWO	Talen richtgraad 1 en 2
	Frans richtgraad 1
	Frans richtgraad 2
	Latijns schrift richtgraad 1

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Aanvangsbegeleiding
Onderwijs
Begeleiding
Afstemming tussen s/c/a en CLB en/of andere partners

3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde opleidingen het volgende op:

3.1 SVWO - Nederlands tweede taal - Latijns schrift richtgraad 1, richtgraad 1, 2, 3 en 4 (Modulair)

Voldoet

Motivering

Het centrum realiseert met zijn cursisten het overgrote deel van de leerplandoelstellingen. Het aanbod en de evaluatiepraktijk zijn in voldoende mate afgestemd op de leerplandoelstellingen. Het centrum vervult zijn maatschappelijke opdracht, respecteert het Vlaams afsprakenkader en voorziet in de decretaal voorgeschreven leerbegeleiding.

Vaststellingen

Outputgegevens Het centrum realiseert de leerplandoelstellingen voor de vaardigheden in het overgrote deel van de modules op een kwaliteitsvolle manier. In de richtgraden 1 en 2 halen de cursisten een voldoende taalbeheersingsniveau. In de richtgraden 3 en 4 is het niveau goed tot uitstekend. Voor strategieën zijn de resultaten in de lagere richtgraden eerder zwak. In de verkorte en standaardtrajecten beheersen de cursisten in voldoende mate de ondersteunende kennis die nodig is om de vaardigheidstaken goed uit te voeren.

Het centrum zet zwakke resultaten neer qua leerloopbaan. Het tekent een globale uitval op die 20% hoger is dan het Vlaamse gemiddelde. Het gaat hierbij zowel om cursisten die voortijdig stoppen als om cursisten die deelnemen aan het examen. Wat Latijns schrift betreft, neemt zelfs geen enkele cursist deel aan het examen. Het centrum was zich niet bewust van de grootteorde van deze uitval. Dit is het gevolg van een gebrek aan een effectief datamanagement.

Hoewel het centrum aandacht schenkt aan een warme overdracht naar de vervolgmodule, situeert het zich ook daar onder het Vlaamse gemiddelde, zij het heel wat beperkter dan met betrekking tot de uitval. Het centrum respecteert het Vlaams afsprakenkader NT2 en vervult zijn maatschappelijke opdracht omtrent een behoeftedekkend aanbod op voortreffelijke wijze. Het Huis van het Nederlands benoemt het centrum als de meest flexibele en responsieve partner in de Brusselse regio. Het richt zich op een ruime doelgroep van Frans- en anderstaligen die Nederlands willen leren, met een bijzondere aandacht voor kansengroepen zoals traag lerenden, gedetineerden, inburgeraars, analfabeten. Daartoe is het centrum een indrukwekkend aantal samenwerkingsverbanden aangegaan. Samen met het werken aan zijn uitstraling, leeft bij tal van representatieve samenwerkingspartners een perceptie van het centrum als bijzonder kwaliteitsvol.

Tijdens de klasbezoeken wordt een grote cursistentevredenheid en een aangenaam leerklimaat vastgesteld. Dit blijkt ook uit centruminterne onderzoeken, op twee punten na: de opvang bij ernstige problemen en de examendruk.

Ook het welbevinden van de leerkrachten is groot. Zij waarderen vooral de open sfeer en gezamenlijke expertisedeling en -opbouw binnen het leerkrachtenteam. In campus Terra Nova leven wel noden met betrekking tot participatieve besluitvorming en inhoudelijk-didactische ondersteuning.

Onderwijsaanbod Het centrum plant de leerinhouden op een gestructureerde manier via overzichtelijke leerstofplannen die door de meeste leerkrachten ook effectief als werkinstrument gehanteerd worden. De basiscompetenties worden in deze documenten niet letterlijk overgenomen maar opgesplitst in verschillende deeldoelen, wat deze documenten zeer uitgebreid maakt. Daarnaast worden de tekstsoorten (behalve voor het multimediale pakket) en de ondersteunende kennis vermeld. De strategieën ontbreken. Dit alles maakt het voor de leerkrachten niet gemakkelijk om de eigenlijke doelen steeds goed voor ogen te blijven houden. Voor richtgraad 4 bestaan geen leerstofplannen. De geformuleerde uitgangspunten tonen wel aan dat men vertrekt vanuit de doelen, gebaseerd op een behoefteanalyse bij de cursisten en maatwerk.

In de lagere niveaus gebruiken de leerkrachten overwegend handboeken die afgestemd zijn op de leerplandoelstellingen. In richtgraad 1 wordt ook een multimediaal pakket gebruikt. Dit werd voor richtgraad 1.1 aangevuld met zelfgemaakt pen- en papiermateriaal, afgestemd op de behoeften van de cursisten. Voor 1.2 is dergelijk materiaal in aanmaak. Voor Latijns Schrift en het gevorderd aanbod (vanaf 2.4) wordt voornamelijk zelf aangemaakt leermateriaal gebruikt. Voor Latijns Schrift gaat het om functioneel en verzorgd materiaal dat is afgestemd op de basiscompetenties en ondersteunend is voor de anders gealfabetiseerde cursisten (onthoudwoordenboekje, verwijswwoordenboek, cursistenagenda). Ook voor de hogere richtgraden gaat het voornamelijk om verzorgd, functioneel en veelal authentiek leermateriaal dat communicatief taalvaardigheidsonderwijs en de realisatie van de doelen mogelijk maakt. Enkel het leermateriaal van richtgraad 4 bevat enkele dissonanten in de vorm van een kennisgericht onderdeel over landkunde en het werken rond een roman die weinig aansluit op de leefwereld van de gemiddelde cursist. Voor alle cursistenmateriaal geldt dat de doelen niet verduidelijkt worden. Op die manier laat men kansen liggen om cursisten het eigenaarschap over het leerproces te geven.

Het onderwijsleerproces is overwegend communicatief en functioneel van aard met taakgerichte elementen. Er wordt doorgaans gevarieerd gewerkt, met onder andere aandacht voor Total Physical Response (waarbij cursisten al handelend de betekenis van het gezegde moeten afleiden uit de context). Dit proces wordt af en toe afgeremd door een sterke focus op de opbouw van de ondersteunende kennis. Daarbij wordt in wisselende mate complexe metataal gebruikt, wat vooral voor laaggeschoolde en traag lerende cursisten een drempel kan opwerpen. Voor deze doelgroep is ook het aanleren van strategieën van groot belang. Hoewel ze niet gepland, geëxpliciteerd of geëvalueerd worden, worden deze wel aangeleerd in de klas.

Het centrum biedt regelmatig functionele en kwaliteitsvolle extra murosactiviteiten aan. In campus Landsroem is richtgraad 3.1 zelfs centraal opgebouwd rond een duidelijk renderende formule van buitenschoolse opdrachten, gericht op een verdergaande integratie in de Brusselse samenleving. De Kultuurbende-werkgroep op campus Terra Nova behaalt gelijkaardige resultaten met het opzetten van gerichte culturele activiteiten. Het centrum zet cursisten ook aan tot deelname aan de vele Nederlandstalige taalstimuleringsinitiatieven zoals conversatietafels en kook- en zangateliers.

Onderwijsorganisatie Het centrum richt een organisatorisch behoeftedekkend aanbod in. Het realiseert een flexibel en gevarieerd dag- en avondaanbod NT2, met voldoende instapmomenten -ook in de zomervakantie- op verschillende lesplaatsen. Naast standaardtrajecten zijn er verkorte en verlengde

trajecten die zowel intensief als minder intensief aangeboden worden. Het centrum volgt hier in grote mate de vraag van het Huis van het Nederlands.

Het inrichten van Latijns schrift is bijzonder kwaliteitsvol geregeld. Er bestaan goede richtlijnen en instrumenten voor het detecteren en doorverwijzen van cursisten die hier nood aan hebben. De lessen zelf worden zoveel mogelijk voor, na en aansluitend op de NT2-lessen georganiseerd.

De gemiddelde groepsgrootte laat toe de basiscompetenties te bereiken. In de lagere richtgraden ligt die rond het Vlaams gemiddelde (18 cursisten). Voor Latijns schrift en de gevorderde richtgraden ligt het iets hoger (respectievelijk 21 en 14 cursisten t.o.v. 17 en 11 cursisten in Vlaanderen).

De groepssamenstelling is overwegend gebaseerd op de toeleiding van het Huis, los van cursistenkenmerken. Ook het toewijzen van cursisten richtgraad 1.1 aan een traditioneel of een multimediaal aanbod gebeurt nog eerder willekeurig. De heterogeniteit tussen cursisten in veel modules is groot. De aandacht van het centrum voor binnenklasdifferentiatie en het heroriënteren van cursisten naar beter passende modules, weegt niet op tegen het voorlopig ontbreken van gestructureerde inhoudelijk behoeftegerichte trajecten. Zo is er geen specifiek aanbod voor cursisten uit de basiseducatie. De enkelingen die toch de weg naar het centrum vinden, komen in de vertraagde trajecten terecht. Binnen deze trajecten hebben de leerkrachten duidelijk nood aan aangepaste leermiddelen en verdere expertiseopbouw om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van de traag lerenden. Er zijn sporen van behoefteanalyses bij cursisten door individuele leerkrachten en in de hogere richtgraden, maar een gestructureerde en onderbouwde behoeftebepaling vormt momenteel nog een uitdaging voor het centrum. Binnen het team is alvast een algemene gedragenheid voor de idee van meer inhoudelijk behoeftegerichte trajecten. Met het To-the-point project (Flanders Synergy) zoekt het team naar manieren om cursisten gericht naar hun doel te leiden. Er wordt op dit vlak ook veel verwacht van het elektronische cursistenvolgsysteem dat in ontwikkeling is. Dit project vormt meteen een goede voorbereiding op de grotere flexibilisering van NT2-trajecten die de overheid in de nabije toekomst zal mogelijk maken.

Uitrusting Het centrum beschikt over voldoende uitrusting om de basiscompetenties te realiseren. Het voorziet verzorgde leslokalen op toegankelijke locaties. Het multimediaal pakket wordt aangeboden in goed uitgeruste computerklassen.

De leerkrachten krijgen voldoende ondersteuning qua materiaal voor taalvaardigheidsonderwijs met onder andere bordboeken en een vakbibliotheek. De mogelijkheden voor didactische ondersteuning die het intranet kan bieden worden voorlopig nog onderbenut. Gezien het belang van visuele ondersteuning voor taalleerders, zeker voor traag lerenden, kunnen ook de muren in de meeste klaslokalen nog beter aangekleed worden.

Evaluatiepraktijk Het centrum heeft een bijzonder krachtige visie op evaluatie die helemaal spoort met de prioriteiten van de overheid en aangepast is aan de recentste didactische inzichten. Binnen de vakgroep en binnen de verschillende modulegroepen wordt sterk ingezet op dit thema. Dit resulteert in duidelijke afspraken, uniformiteit en gelijkgerichtheid tussen leerkrachten, expertise-uitwisseling en een toetsbatterij van zorgvuldig opgestelde examens met bijzonder functionele toetstaken voor de verschillende vaardigheden. Sterk bij de examens is dat de

ondersteunende kennis aan de hand van schalen gescoord wordt en niet op elementniveau.

Dit biedt uitstekende perspectieven voor een verdere optimalisatie van de evaluatiepraktijk. Het centrum vertaalt zijn terechte zorg voor objectiviteit tot nu toe in één uniforme evaluatievorm. Campus Landsroem heeft een systeem van gespreide evaluatie, met per module meerdere tussentijdse examens naast een eindexamen. Campus Terra Nova focust sterk op het eindexamen, met één tussentijds examen. In beide campussen wordt hieraan vrij veel onderwijstijd besteed (herhalingslessen uitgebreide examens, herhaaldelijk toetsen van dezelfde doelen, nabesprekingen). De verwachte voorbereiding op de examens en de examencultuur die daarmee gepaard gaat, kunnen voor cursisten drempels vormen en tot uitval leiden. Cursisten klagen daadwerkelijk over examendruk in de tevredenheidsenquêtes.

De onderwijstijd kan efficiënter benut worden door alternatieve vormen van evaluatie in te voeren en de evaluatie beter te laten aansluiten bij het opleidingsprofiel van de cursisten. In de cursus Latijns schrift zitten al goede elementen die op termijn in de richting van een portfolio en zelfevaluatie kunnen evolueren. Ook in de hogere richtgraden worden valabele voorbeelden van een meer permanente vorm van evaluatie geëxploreerd, gebaseerd op observatie van uitgevoerde taaltaken.

Op het vlak van validiteit zijn eveneens nog een aantal stappen te zetten. In meerdere modules worden sommige basiscompetenties niet getoetst, terwijl andere meerdere malen getoetst worden. Strategieën worden niet geëvalueerd. Ook de verhouding in score tussen de basiscompetenties (1/3 van de totaalscore van het examen) en de ondersteunende kennis (2/3 van de totaalscore) is niet overeenkomstig het opleidingsprofiel. In het algemeen vertrekt de evaluatie teveel vanuit de inhoud van de cursus en te weinig vanuit de basiscompetenties uit het opleidingsprofiel.

Het centrum koppelt de evaluatiegegevens van individuele cursisten en van de klasgroep nog niet systematisch aan de opvolging van het leerproces van de cursisten(groep) in de klas en aan de klasexterne leerbegeleiding en remediëring.

Het evaluatiereglement ten slotte voldoet aan de decretale voorschriften, maar is ontoegankelijk geschreven voor NT2-cursisten.

Leerbegeleiding Het centrum neemt verschillende waardevolle initiatieven die passen binnen de officiële kleuring van de middelen leerbegeleiding. Deze initiatieven worden voorlopig niet onderbouwd in een omvattende visie of niet gekoppeld aan een gestructureerd beleid rond leerbegeleiding. Voor de toeleiding van cursisten werkte het centrum samen met het Huis van het Nederlands Brussel drempels weg via een rechtstreekse inschrijving door het Huis. Inschrijvingen die nog decentraal gebeuren verlopen voldoende kwaliteitsvol. Vanuit de intake beschikken de leerkrachten momenteel nog over veeleer beperkte gegevens over de individuele cursist. De extra logopedische screening en screening bij vermoeden van onvoldoende alfabetisering en de oriëntering naar Latijns schrift zijn hierbij een meerwaarde. Sommige leerkrachten zorgen voor een korte behoeftebevraging bij hun cursisten en passen hun aanbod hierop aan.

De verantwoordelijkheid voor de eerstelijnsremediëring ligt bij de klasleerkrachten. Wanneer klasinterne differentiatie niet voldoet, kunnen zij een beroep doen op klasexterne leerbegeleiders. Voor richtgraad 1 geven deze vooral inhaallessen voor cursisten die afwezig waren. Vanaf richtgraad 2 kunnen de cursisten terecht bij de leerbegeleiders in het open leercentrum (OLC). In campus Terra Nova

wordt daarbij vertrokken van een specifieke vraag van de klasleerkracht; cursisten komen voorlopig weinig op eigen initiatief naar het OLC. In campus Landsroem is het OLC er vooral voor cursisten die zelfstandig willen oefenen, al worden tegenwoordig ook extra begeleide lessen ingericht op vraag van de klasleerkrachten voor cursisten met weinig zelfsturing. In beide campussen dient het OLC vooral voor het oefenen en bijspijkeren van ondersteunende kennis.

Daarnaast kunnen cursisten na doorverwijzing ook in het open leercentrum terecht voor logopedische oefeningen. De logopedische ondersteuning is goed uitgebouwd zowel op leerkracht- als op cursistniveau met aangepaste screeningsinstrumenten en een toegankelijk opvolgsysteem voor cursistenvorderingen.

Cursisten die gebaat kunnen zijn met andere vormen van scholing NT2, kunnen terecht bij een trajectbegeleider die zoekt naar een oplossing op maat, onder andere via Nederlandstalige conversatiegroepen, vrijwilligerswerkingen en op campus Terra Nova ook via taalstages.

Er circuleert formeel en informeel heel wat informatie over individuele cursisten binnen het centrum en er gebeurt een warme overdracht naar vervolgmodes via de deliberaties maar voorlopig ontbreekt een adequaat centraal datamanagement om deze informatie op een toegankelijke manier te ontsluiten én op te volgen. Met het uitwerken van een elektronisch cursistenvolgsysteem heeft het centrum voor zichzelf terecht een werkpunt gesteld. Dit systeem kan tegelijk een aanknopingspunt zijn voor een systematische effectmeting van alle leerbegeleidingsinitiatieven met het oog op een gericht(er) beleid op dit vlak.

Afstemming tussen centrum en andere partners

Het centrum heeft een indrukwekkend aantal duurzame samenwerkingsverbanden uitgebouwd die een meerwaarde vormen voor de kwaliteit van het NT2-onderwijs op meerdere vlakken. Vooreerst is er een groter bereik van kansengroepen zoals inburgeraars, asielzoekers, gedetineerden en werklozen. Verder worden vanuit deze samenwerkingsverbanden aan cursisten buitenschoolse kansen tot het gebruik van het Nederlands geboden.

Des te opvallender is het gebrek aan gestructureerde samenwerking met het Centrum voor Basiseducatie en een gestructureerde warme overdracht van cursisten. In het licht van het optimaliseren van het aanbod voor traag lerenden dient een formele samenwerking zich aan. Hiervoor kan alvast gebouwd worden op de goede peer-to-peercontacten tussen individuele leerkrachten in beide centra.

Deskundigheidsbevordering

Het centrum werkt doelgericht en op verschillende niveaus aan deskundigheidsbevordering. Het stelt zichzelf geregeld in vraag en is gericht op een voortdurende verbetering. De sfeer in de vakgroep en het gemak waarmee men informatie en materiaal deelt, zorgen voor een open leerklimaat. Een zorgvuldig uitgebouwd systeem met coaches en moduleverantwoordelijken zorgt voor een intensieve expertisedeling en -opbouw. De verplichte 'peer-to-peer'-bezoeken vormen daarbinnen een meerwaarde. Ook de aanvangsbegeleiding is structureel opgezet met een intensief traject van klasbezoeken en reflectiegesprekken. Verder biedt het centrum zijn leerkrachten bijkomende professionalisering binnen zijn eigen lerarenopleiding waarvoor het een vakspecifieke module voor NT2-leerkrachten heeft uitgebouwd.

De opstelling van het centrum als lerende organisatie wordt ook geïllustreerd door zijn aanwezigheid in allerlei externe ontwikkelingsgerichte werkgroepen (o.a. Huis van het Nederlands Brussel), lerende netwerken (o.a. Flanders Synergy) en Europese projecten (Grundvig).

Algemeen beleid De kwaliteit binnen de NT2-afdeling laat zich verklaren door verschillende factoren. Het engagement, de gezamenlijke ontwikkelingsgerichtheid en de professionaliteit van het leerkrachtenteam spelen ontegensprekelijk een rol. Daarnaast is er de deskundige pedagogische en organisatorische aansturing en ondersteuning door de coördinatoren, coaches en moduleverantwoordelijken. De centrumleiding maakt dit alles mogelijk door een doelgericht, ondersteunend en faciliterend beleid. Vanuit dit draagvlak kan het centrum de hierboven geformuleerde uitdagingen aan.

Op campus Terra Nova is het leerkrachtenteam terecht vragende partij om naast een meer organisatorisch ook over een pedagogisch coördinatorschap te beschikken. Gezien de toekomstige actiepunten van het centrum zal de nood hiertoe nog groter worden.

3.2 SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Frans richtgraad 1, 2 en Latijns schrift richtgraad 1 (Modulair)

Voldoet

Motivering

Het centrum realiseert voor Frans de basiscompetenties in richtgraad 1 (R1) en 2 (R2) en Latijns Schrift op basis van leerplangericht en kwaliteitsvol leermateriaal. Het speelt bovendien flexibel in op de leernoden van cursisten uit de specifiek Brusselse context. Het centrum biedt functioneel en vaardigheidsgericht taalonderwijs aan. De ondersteunende kennis wordt contextueel ingeoefend en geëvalueerd. De materiele uitrusting voldoet.

Vaststellingen

Outputgegevens Het centrum realiseert voor Frans de basiscompetenties in een flexibel en gevarieerd dag- en avondaanbod, met intensieve en minder intensieve cursussen en voldoende instapmomenten. Het speelt flexibel in op de veranderende instroom en leernoden van cursisten. De Brusselse context genereert een zeer specifieke situatie. De cursisteninstroom omvat immers een groot aantal nationaliteiten en bestaat uit mensen voor wie de kennis van Frans een noodzaak is in hun dagelijkse leef- en werkomgeving. Met het aanbod Frans komt het centrum tegemoet aan een maatschappelijke nood.

Het centrum tekent een cursistenuitval tijdens het leertraject op die ver boven het Vlaams gemiddelde ligt. Het aantal cursisten dat niet slaagt, is ook bijzonder groot, vooral in de tweede richtgraad. Het systematisch onderzoeken, analyseren en interpreteren van cursistenprestaties op cursist-, klas- en centrumniveau van cijfermatige gegevens is nog niet ingeburgerd in het centrum. Dat maakt dat het probleem niet gekend is en bijgevolg niet wordt aangepakt.

Hetzelfde geldt voor de doorstroom die beperkter is dan in andere centra. De doorstroom van R1 naar R2 is niet duidelijk in kaart gebracht en de leraren geven aan dat er een groep cursisten is, die niet de ambitie heeft het niveau R2 te behalen.

De cursisten Frans zijn zeer tevreden over de relatie met de leerkracht en de klassfeer, maar ervaren een grote examendruk. Bij de tevredenheidsenquête resulteerde ook de hulp/begeleiding bij grote problemen zwak.

Onderwijsaanbod Uit de ter beschikking gestelde documenten en de klasbezoeken blijkt dat het onderwijsaanbod evenwichtig is en van een uitstekend niveau, in functie van de doelgroep. Het bevordert een functioneel vaardigheidsgericht taalonderwijs, volledig in de geest van de opleidingsprofielen en de leerplannen. De doelstellingen, die per dossier in de cursistensyllabi vermeld worden, zijn duidelijk afgeleid uit en dekken bijna volledig de basiscompetenties en leerplandoelstellingen, al wordt die relatie niet expliciet gelegd. Tijdens de lesbezoeken werd aandacht voor strategieën vastgesteld, maar deze zijn niet systematisch opgenomen en uitgewerkt in de syllabi. In R1 en R2 is er onvoldoende aandacht voor de leerplandoelstellingen met betrekking tot globaal luisteren.

In functie van het onderwijsleerproces beschikt het centrum per module over uniforme leerstofplanningen waarbij de doelstellingen en leerinhouden niet expliciet gekoppeld worden aan de leerplandoelstellingen, hoewel zij duidelijk daaruit afgeleid en geformuleerd zijn. Daardoor gaat gedeeltelijk het overzicht en de transparantie verloren.

Er zijn over de modules heen afspraken gemaakt over het gebruik van de leermiddelen. Zowel in R1 en R2 als in Latijns schrift gebruiken de leerkrachten eigen, gezamenlijk ontwikkeld, leermateriaal dat afgestemd is op de leerplandoelstellingen. Dit initiatief bevordert de expertise-opbouw en –uitwisseling binnen de vakgroep en is ontstaan uit de wens het leermateriaal beter af te stemmen op de doelgroepen. Ook voor Latijns schrift liggen opleidingsprofiel, leerplan en syllabus op één lijn, met uitzondering van strategieën, die niet expliciet in de syllabus aanwezig zijn. Per module bestaat er aanvullend materiaal (op intranet, in mappen, andere handboeken, ...): oefeningen, teksten, spelletjes enz. waaruit de leerkrachten naar believen kunnen putten.

De ondersteunende kennis wordt contextueel aangeboden en ingeoefend. Het gebruik van metataal wordt zowel in het leermateriaal als tijdens de les zorgvuldig gedoseerd en is geen doel op zich.

Onderwijsorganisatie De gemiddelde groeps grootte is groter dan wenselijk en vormt een bedreiging voor de onderwijskwaliteit. De numerieke deler in Frans (15) in R1 en in Latijns schrift R1 Frans (12) wordt gemiddeld overschreden. De stijgende heterogeniteit in R1 wordt via kwaliteitsvolle procedures opgevangen met het doel elke cursist zo vlug mogelijk in het voor hem/haar aangepaste leertraject te plaatsen. Dat is ook de motivatie voor het inrichten van een verlengde module niveau 1.1 en het organiseren van de module Latijns Schrift Frans, al dan niet geïntegreerd in een module niveau 1.1. De cursus Latijns Schrift Frans sluit inhoudelijk aan bij de standaard cursus Frans.

Het aanbod van Latijns schrift voor cursisten die anders gealfabetiseerd zijn speelt vooral in op de instroom van asielzoekers, die door de samenwerking met Klein Kasteeltje hun weg vinden naar het centrum. Voor cursisten die minstens niveau 2.1 halen voor lezen, luisteren en spreken is een specifieke schrijfcursus uitgewerkt. Het doelpubliek bestaat vooral uit cursisten die al een grote mondelinge taalvaardigheid bezitten, maar in het standaardtraject blijven haperen op schrijven.

Voor leraren basisonderwijs in het Brusselse is een cursus voorzien met het oog op het taalexamen. De huidige organisatie van de cursus met lestijden à rato van één maal per week leidt tot enige ontevredenheid bij alle betrokkenen. Het centrum zoekt nu naar een optimalere organisatie van deze cursus.

Uitrusting Uit de inventaris en klasbezoeken blijkt dat er voldoende uitrusting aanwezig is met het oog op de realisatie van de basiscompetenties.

Leraren vinden echter de ICT uitrusting en beschikbaarheid van computers op dit moment niet optimaal.

Evaluatiepraktijk Het centrum organiseert de evaluatie Frans als een combinatie van gespreide evaluatie (40% van de punten) en een eindevaluatie (60% van de punten) onder de vorm van examens. In beide evaluaties staan de vaardigheden centraal.

Het centrum heeft een bijzonder krachtige en sterke visie op taalonderwijs Frans, die volledig spoort met de prioriteiten van de overheid en aangepast is aan de jongste didactische inzichten. De visietekst evaluatie is theoretisch goed onderbouwd, grondig overlegd, streng in zijn toepassingseisen en zet de basiscompetenties én de cursist centraal. Er is een groot streven naar eenvormigheid over de modules en talen heen. De keuzes die gemaakt worden, worden met relevante argumenten onderbouwd.

Afspraken over minimumdoelstellingen, puntenverhouding, aard van de vraagstelling en rapportering liggen verankerd in deze visietekst en worden door de leraren goed opgevolgd. De operationalisering van de visie is dus een realiteit. De examens zijn gezamenlijk opgesteld in functie van de basiscompetenties. De taaltaken liggen in het verlengde van de taken die aangeboden en ingeoefend worden in de cursus. De zeer verzorgde examens zijn van een hoog niveau en de vraagstelling is even gevarieerd als de opdrachten in de cursus. Ondersteunende kennis wordt niet apart bevraagd, maar geïntegreerd in vaardigheidsgerichte opdrachten.

Er is echter nog ruimte voor verbetering. Zo ervaren de cursisten een grote examenstress en is er toch een behoorlijk aantal niet-geslaagden, vooral in R2. De examens zijn vrij uitgebreid en veeleisend voor bepaalde basiscompetenties. Voor alle vaardigheden worden scorewijzers gebruikt om de evaluatie te objectiveren. Deze zijn wel gedetailleerd uitgewerkt, maar leggen toch nog het zwaartepunt bij structuren en woordenschat, wat in functie van communicatief taalonderwijs, vooral in de lagere niveaus, niet echt spoort met de geest van het leerplan. Er zijn weinig sporen van alternatieve evaluatie.

Over de gespreide evaluatie worden in de vakgroep concrete afspraken gemaakt binnen de door het centrum uitgestippelde lijnen. Leraren die ervoor kiezen om hun cursisten op een andere manier te evalueren en feedback te geven, kunnen hun eigen instrumenten gebruiken maar mogen deze resultaten niet laten meetellen in het eindresultaat. Dit kan alleen als er overleg is geweest met de collega's van die module en de moduleverantwoordelijke.

De resultaten van de gespreide evaluatie en examens worden gerapporteerd per vaardigheid in functie van de opvolging van de cursist en eventuele extra inspanningen die moeten geleverd worden om de doelstellingen te halen. De gespreide evaluatie levert voor de cursisten feedback op voor hun leerproces tijdens de module.

Leerbegeleiding Volgens de cijfers uit het instellingsprofiel hebben de meeste cursisten Frans een diploma hoger secundair onderwijs. Tijdens de doorlichting meldden de leraren echter dat de informatie die de cursisten over hun opleidingsniveau geven niet altijd correct is en het cursistenpubliek de afgelopen twee à drie jaar sterk veranderde. Meer nationaliteiten en meer laag opgeleide mensen stromen nu in. De cijfers geven inderdaad ook een grote groep asielzoekers en leefloners in R1 aan.

Leerbegeleiding is een actiepoint in schooljaar 2012-2013, waarin een drietal leraren een aantal uren in hun opdracht toegewezen kregen om leerbegeleiding uit te werken. Tot nu ligt de verantwoordelijkheid voor eerstelijnsremediëring bij de leerkrachten. Het openleercentrum staat

open voor de cursisten, die lessen misten of extra oefeningen nodig hebben om bepaalde basiscompetenties te realiseren.

Het centrum doet wel grote inspanningen om de beginsituatie van de cursisten Frans in kaart te brengen, rekening houdend met de specifieke doelgroepen in de Brusselse context. Naast de klassieke standaard instaptoetsen, leggen cursisten ook een cognitieve vaardigheidstest af met het oog op een doorverwijzing naar een Centrum voor Basiseducatie of naar een module Latijns Schrift Frans. Het onderwijsleerproces is communicatief en functioneel. Het leerklimaat is aangenaam.

Aparte modules Schrijven vangen cursisten op die deze basiscompetenties niet realiseren en laat hen toe, mits een kleine omweg, terug aan te sluiten bij het standaardtraject.

Omdat in de cursistengroep Frans vele verschillende moedertalen aanwezig zijn en daardoor uitspraakproblemen regelmatig voorkomen, is er logopedische ondersteuning voorzien. Dit gebeurt door een leerkracht, die daartoe de nodige bijscholing volgde en haar collega's ondersteunt met suggesties en tips.

Per module heeft elke leerkracht wel een zicht op de eigen cursisten betreffende remediëring en uitval, maar hierover zijn geen systematisch verzamelde gegevens beschikbaar. Beroepservaring en intuïtie leveren de redenen voor uitval aan, maar de redenen van falen op de examens wordt nog niet door een systematische analyse en interpretatie in kaart gebracht. De invloed op de onderwijspraktijk blijft dan ook beperkt tot de grote overduidelijke patronen die opduiken. Een cursistenvolgsysteem is in opbouw en bevindt zich op dit moment in de pilootfase.

Afstemming tussen centrum en andere partners

De vele samenwerkingsverbanden die het centrum opbouwde, werken bevruchtend voor het opleidingsaanbod Frans. De samenwerking met het opvangcentrum Fedasil zorgt voor een instroom van cursisten met specifieke noden.

Met de Brusselse organisatie Lire et écrire onderhoudt het centrum goede contacten.

Deskundigheidsbevordering

De vakgroep werkt sterk inhoudelijk en levert een aanzienlijke bijdrage in de kwaliteit van het verstrekte taalonderwijs. De vakgroep Frans is een gemotiveerd en professioneel team, bereid om samen te werken en expertise te delen. Dit resulteert in een grote gelijkgerichtheid en de ontwikkeling van kwaliteitsvol leermateriaal en examens.

Verder is er een krachtige pedagogisch-didactische ondersteuning van de leraren aanwezig. De coach Frans ondersteunt de leraren in de pedagogische invulling van de opdracht en legt ook klasbezoeken af, gekoppeld aan een reflectie op sterke en zwakkere punten en tips om de lespraktijk te optimaliseren.

De moduleverantwoordelijken zijn een aanspreekpunt voor alle praktische zaken in verband met examens, lesmateriaal, moduleplannen en gespreide evaluatie. Zij spelen een cruciale rol in het verzamelen en selecteren van leermateriaal als basis voor de syllabi Frans en de terugkoppeling ervan naar de leraren.

De coördinator Frans coördineert onder andere nascholingen, het 'peer to peer'- project, waarbij leraren, intern of extern, leren van elkaar.

Algemeen beleid

De onderwijskwaliteit in de opleidingen Frans is gestoeld op de ontwikkelingsgerichtheid en de professionaliteit van het leerkrachtenteam. Daarnaast is er de deskundige pedagogische en organisatorische aansturing en ondersteuning door de coördinatoren, coaches en moduleverantwoordelijken. De centrumleiding maakt dit

alles mogelijk door een doelgericht, ondersteunend en faciliterend beleid. Vanuit dit draagvlak kan het centrum de hierboven geformuleerde uitdagingen aan.

4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Afstemming tussen het centrum en andere partners

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Het centrum is bijzonder samenwerkingsgericht en heeft in de loop der jaren een indrukwekkend breed netwerk van samenwerkingspartners uit alle maatschappelijke sectoren (onderwijs, socio-cultureel werk, welzijn, economie, politiek) uitgebouwd zowel binnen de Brusselse context, over Vlaanderen als internationaal. Ze geven het centrum uitstraling.
- De uitgebouwde samenwerkingsverbanden werken ondersteunend zowel voor de cursist als voor het imago en de naamsbekendheid van het centrum. Doorheen de samenwerkingsverbanden uit zich het maatschappelijk engagement van centrum voor de bediening van kansengroepen: inburgeraars (Onthaalbureau vzw BON), asielzoekers (Fedasil), gedetineerden (Strategisch Plan voor Hulp en Dienstverlening aan Gedetineerden), (langdurig) werklozen (vzw Maks KURASAW – VDAB-RDB – vzw Intec). Met andere partners, zoals de gemeenschapscentra en de aanpalende basisschool, zorgt het centrum voor buitenschoolse kansen tot gebruik van het Nederlands door de cursisten.
- Vernieuwend is dat het centrum diverse samenwerkingspartners laat zetelen in zijn bestuurscomité. Deze vorm van betrokkenheid is ongezien binnen het volwassenenonderwijs.
- De samenwerkingspartners zijn bijzonder tevreden over de flexibiliteit van het centrum en benoemen hun samenwerking unaniem als een meerwaarde. Het geregeld samenbrengen van deze partners in een overlegplatform kan nog een toegevoegde waarde vormen.

4.2 Aanvangsbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Het centrum heeft vanuit een duidelijke doelgerichtheid sterk ingezet op een introductie van nieuwe personeelsleden in de organisatie en een expertisedeling.
- Bijzonder sterk is het systeem van coaches. Het centrum ging planmatig te werk om het systeem kwaliteitsvol te implementeren. De coaches werden door een externe deskundige opgeleid. Er zijn ondersteunende tools ontwikkeld en richtlijnen opgesteld. De ontwikkelde instrumenten tonen aan dat er een gestructureerde en intensieve opvolging is van de beginnende leerkrachten op basis van klasbezoeken en reflectiegesprekken. Het gaat om een bijzonder intensief traject. Er is ook aandacht voor een degelijke informatieoverdracht, informele ontmoetingen en het welbevinden bij de nieuwe personeelsleden.
- Het 'peer-to-peer'-systeem waarbij leerkrachten via observaties deskundigheid delen, biedt tevens kansen tot een deskundigheidsopbouw. Het laat toe in een veilig klimaat te leren, de aanwezige expertise optimaal in te zetten en te delen. Dit systeem is uitgebreid van de beginnende naar alle

leerkrachten en vormt eens te meer een illustratie van het open en aangenaam leer- en samenwerkingsklimaat dat op beide campussen heerst.

- Het centrum stelt zichzelf geregeld in vraag en is gericht op een voortdurende verbetering. De beide systemen leiden tot een grote tevredenheid zowel bij beginnende als meer ervaren leerkrachten.

5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op:

Wat betreft visie:

- Het centrum beschikt over een visie daterende van 2010, die zowel centrumintern als extern is gecommuniceerd. De visie spoort met de toekomstplannen van de overheid, houdt rekening met de Brusselse context en de eigenheid van het centrum. De visie is voldoende accuraat en omvattend om strategische keuzes te kunnen maken zowel onderwijskundig als onderwijsondersteunend.
- De visie krijgt een vertaalslag in een beleidsplan met daaraan gekoppeld een jaaractieplan. Bijzonder sterk is dat het centrum de visie verder concreet vorm gaf in specifieke visieteksten die betrekking hebben op het kernproces zoals evaluatie en lesgeven.
- Het centrum stelt zich ontwikkelingsgericht op en is recent in het Flanders Synergy project gestapt. Via dit project wil het centrum focussen op de uitbouw van een behoeftegericht opleidingsaanbod en zelfsturende teams installeren.
- Er is in beide campussen een opvallende gedragenheid voor de visie. Er heerst een sterke gelijkgerichtheid onder de leerkrachten, ook over de strategische keuzes die gemaakt zijn.
- De recent genomen beleidsbeslissing om twee autonoom functionerende campussen binnen één onderwijsinstelling te installeren kan op termijn leiden tot visieverschillen en onderbenutte dwarsverbindingen.

Wat betreft leiderschap:

- Het bestuur nam de beslissing om twee autonoom functionerende campussen te installeren vanuit een aantal strategische overwegingen. Er is een nieuw organogram opgesteld en de taakverdeling tussen de directeurs is transparant omschreven. Op beide campussen is er sprake van een gedeeld leiderschap en is er een structureel en uitgebreid middenkader aangesteld van adjuncten, coördinatoren, coaches en moduleverantwoordelijken. Voor alle functies is de opdracht duidelijk omschreven en zijn er voldoende dwarsverbindingen gelegd.
- Hoewel de structuur in beide campussen gelijkaardig is, worden de diverse functies verschillend ingevuld en worden de leerkrachten op een andere manier ondersteund. Op campus Terra Nova is vooral ingezet op een gediversifieerd en organisatorisch behoeftedekkend en dus bijzonder uitgebreid aanbod NT2. De coördinatie spitst zich toe op organisatorische aspecten en het uittekenen van het brede gamma aan trajecten. De leerkrachten ervaren een gemis aan overkoepelende inhoudelijk agogische ondersteuning. Op campus Landsroem is het aanbod minder gediversifieerd en uitgebreid maar krijgt een inhoudelijke ondersteuning wel vorm.
- Tot dusver stelde het centrum zich ontwikkelingsgericht op in het vorm geven van het leiderschap. Op basis van bevragingen werden werkgroepen geïnstalleerd en nam het centrum concrete maatregelen om de werkomstandigheden van het personeel te verbeteren. In beide campussen wil men inzetten op zelfsturende teams en legt men daartoe via een overkoepelende werkgroep een gestructureerde weg af onder externe begeleiding.
- Binnen het overkoepelende centrum werken de beide directeurs constructief samen vanuit een resultaatgerichtheid. Er is wel een verschil in welbevinden en perceptie van het leiderschap bij de leerkrachten op de twee campussen. Deze verschillen zijn gestoeld op de mogelijkheden tot participatie

die ze ervaren en de gedragenheid van de beleidsopties die per campus genomen worden. Een regelmatige evaluatie van het leiderschap dringt zich dan ook op.

Wat betreft besluitvorming:

- De formele participatieorganen functioneren zoals decretaal voorgeschreven, komen voldoende samen en behandelen de opgelegde decretale items. Op dit moment is de campus Terra Nova niet vertegenwoordigd in het officiële participatieorgaan. Dit vormt een bedreiging, te meer omdat er klachten zijn bij het personeel dat de protocollen niet steeds worden opgevolgd.
- Op beide campussen is een structuur uitgebouwd met module- en werkgroepen die een betrokkenheid van alle personeelsleden toelaten. Er wordt gewerkt aan een beter informatie- en communicatiebeleid. Hoewel beide campussen op dezelfde structuur geschoeid zijn, heerst er toch een andere participatiecultuur en ervaren de personeelsleden hun betrokkenheid op het centrumbeleid verschillend.
- Alle werk- en modulegroepen trachten consequent de P(lan)D(o)C(heck)A(ct)-cirkel toe te passen. Ze werken vanuit een duidelijke doelgerichtheid en stellen zich verbeteringsgericht op.
- Dat neemt niet weg dat er nog een grotere aandacht naar effecten kan uitgaan. Het ontbreken van een datamanagement ligt aan de grond hiervan.

Wat betreft kwaliteitszorg:

- Het centrum heeft een traditie op het vlak van interne kwaliteitszorg (IKZ). Het gaat doelmatig te werk vanuit een duidelijke en gedragen visie. Het centrum maakte bewust een evolutie door van een aparte werking voor IKZ naar een geïntegreerde introductie van de kwaliteitscirkel binnen alle werkgroepen.
- Het centrum zorgde in het verleden voor de nodige structuren en ondersteuning op het vlak van kwaliteitszorg: een kwaliteitscoördinator, twee verbeterteams, een actieplan... Er is daarenboven voldoende aandacht om IKZ te focussen op het kernproces. Ook de cursistentevredenheid en het welbevinden van het personeel worden systematisch in kaart gebracht.
- Momenteel is de visie op het vlak van kwaliteitszorg vertaald naar concrete richtlijnen die in elke werkgroep en op ieder overlegplatform worden gehanteerd. Dit is op zich een goede zaak, maar houdt de valkuil in dat het helikopterzicht verloren raakt en de voorgeschreven decretale items onvoldoende aandacht krijgen. Het bundelen en in kaart brengen van alle kwaliteitsacties kan een meerwaarde bieden.
- Het centrum kan gericht inzetten op datamanagement en het hanteren van data als kwaliteitsindicator. Op dit moment zijn er nog tal van onbenutte opportuniteiten.
- Hoewel het centrum verbeteracties opzet en zich oplossingsgericht opstelt, worden de effecten van de kwaliteitsacties nog niet in kaart gebracht.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

6.1 Wat doet het centrum goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het centrum realiseert een behoeftedekkend en flexibel aanbod NT2.
- Het centrum heeft een goed draagvlak gecreëerd voor behoeftegericht denken en ontwikkelen van een NT2-aanbod.
- Het centrum heeft ernstige inspanningen gedaan om een passend aanbod Frans tweede taal in te richten tegemoet komende aan de doelgroep.
- Het centrum heeft eigen leermateriaal ontwikkeld dat het communicatief taalvaardigheidsgericht onderwijs Frans stimuleert.
- Het centrum legt een grote zorg voor het bedienen van kansengroepen aan de dag.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het breed en betrokken netwerk van samenwerkingspartners vormt een troef zowel voor het bereik van kansengroepen als voor de kwaliteit van onderwijs.
- Het centrum heeft een waardevol systeem van aanvangsbegeleiding en van expertisedeling opgezet. Er heerst een aangenaam en samenwerkingsgericht leerklimaat onder de leerkrachten.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het leiderschap zorgt voor voldoende onderwijskundige sturing en is sterk in planmatig en doordacht werken.
- De uitgebouwde structuur van diverse verantwoordelijken vormt een stimulans voor de uitbouw van een gedragen centrumwerking.
- Het Flanders Synergy-project vormt een meerwaarde in de uitbouw van een behoeftegericht opleidingsaanbod en een gedeeld leiderschap.

6.2 Wat kan het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Werk verder aan een valide evaluatiepraktijk in alle opleidingen. Stuur bij op het vlak van leerplandoelstellingen en strategieën en verhoog de efficiëntie en doeltreffendheid.
- Bewaak systematisch de doelgerichtheid zowel voor de planning van het aanbod, het leermateriaal als de evaluatie voor alle opleidingen.
- Bring de te grote cursistenuitval zowel tijdens het leertraject als na het examen terug.
- Bouw expertise op inzake specifieke trajecten voor traag lerenden en geef deze gericht vorm.
- Geef cursisten meer inzicht in de leerdoelen en het leerproces.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Geef de samenwerking met de basiseducatie nog verder vorm en zorg voor een warme overdracht van cursisten uit de basiseducatie.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Blijf investeren in voldoende dwarsverbindingen tussen de beide campussen.
- Geef het gedeeld leiderschap en de participatiemogelijkheden verder vorm op campus Terra Nova. Heb daarbij oog voor het welbevinden van de leerkrachten.
- Voer de geplande ontwikkeling van een cursistenvolgsysteem uit en ontwikkel een datamanagement. Leg op basis hiervan een groter zelfevaluerend vermogen aan de dag.

6.3 Wat moet het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Carine Steverlynck

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Veerle Adams